ALİ BİN ABDULLAH EL-MEDÎNÎ

Tebe-i tabiîn devrinin en tanınmış hadîs âlimlerinden. Künyesi, Ebü'l-Hasan'dır. 161 (m. 777) târihinde Basra'da doğup, 234 (m. 849) târihinde Sâmarrâ'da vefât etmiştir. Çok eser vermiş olan bir âlimdir. Aynı zamanda iyi bir tarihçidir. Hadîs ilminde hafız idi. Ya'nî yüzbin hadîs-i şerîfi râvileriyle ezberlemişti. Babasından, Hammâd bin Zeyd, İbn-i Uyeyne, Beşîr bin Mufaddal, Hâlid bin Haris, Yahyâ bin Sa'd el-Kettân ve daha birçok büyük zâttan rivâyetlerde bulunup, ilim almıştır.

Kendisinden de, Buhârî, Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî, İbn-i Mâce ve Zührî gibi âlimler rivâyette bulunup, ilim öğrenmişlerdir. Rivâyet ettiği hadîs-i şerîfler; Sahih-i Buhârî, Ebû Davut, Tirmizî ve Nesâî adındaki hadîs kitaplarında bulunur.

Âlimlerin hakkında buyurdukları: Ebû Hatim er-Râzî: "Onun, hadîs-i şerîfler hakkında bilgisi çoktu. Bu husûsta pek ileri bir dereceye ulaşmıştı. Ahmed bin Hanbel hazretleri, hürmet ve edebinden dolayı ondan ismiyle değil de, künyesiyle bahsederdi."

Süfyân-ı Sevrî (radıyallahü anh): "Onu sevdiğimden dolayı beni kınıyorsunuz. Böyle bir şey için Allahü teâlâdan korkun. Vallahi, onun benden öğrendiğinden daha çok şeyi, ben ondan öğrendim."

Süfyân hazretlerinden fetvâ istendiği veya bir mes'ele sorulduğu zaman, keşke Ali el-Medînî burada olsaydı, buyururdu.

Yine Süfyân-ı Sevrî bir toplulukta, "Altmış seneden beri sizinle oturmamıştım. Yine de oturmıyacaktım. Fakat, şimdi Ali el-Medînî olduğu için oturuyorum" demiştir.

Abdurrahmân bin Mehdî: "Ali el-Medînî, Resûlullahın (aleyhisselâm) hadîs-i şerîflerini, husûsiyetlerini, Süfyân bin Uyeyne'nin rivâyet ettiklerini en iyi bilen bir âlimdir" demiştir.

Ebû Kudâme anlattı. Ali el-Medînî'den duydum. Şöyle söyledi: "Rü'yâmda gördüm. Süreyya denilen yıldız topluluğu yeryüzüne iyice yaklaştı ve onları ben aldım." Ebû Kudâme devam ederek "Allahü teâlâ, onun rü'yâsını tasdîk etti Hadîs ilminde pek az kişiye nasîb olan bir mertebeye erişti" dedi.

Ali el-Medînî'nin talebelerinden birisi anlattı. Hocamız Ali el-Medînî bir gün bize geldi. Dedi ki: "Bu gece bir rü'yâ gördüm. Rü'yâda etimi uzattım, gökteki yıldızlardan birçoğunu yakaladım." Bunun üzerine, hocamızla beraber, rü'yâ tâbircilerinden birisine gittik. Rü'yâ tâbircisi olan zât "Efendim! Bu rü'yânız, sizin iyi bir âlim olacağınıza alâmettir. Belki zamanla siz de bunun farkına varacaksınız" dedi. Talebelerinden birisi der ki, "İlimde o kadar ilerlemişti ki, meşgûl olduğu her mes'eleyi kısa zamanda hallederdi. Eğer ben meşgûl olsaydım, uzun zaman uğraşmam gerekirdi."

Ali el-Medînî, etrâfının i'timâdını çok kazanmıştı. Herkes onun oturuşunu kalkışını, elbisesini, kısaca söz ve işlerini yazarlar, ona göre hareket etmek için uğraşırlardı.

Ebû Yahyâ anlattı: "Bağdâd'da ilim meclisleri kurulurdu. Bu meclislerde, zamanın ileri gelen âlimleri de bulunurdu. Bir mes'ele üzerinde ba'zan uzun müddet konuşurlar, fakat bir neticeye varamazlardı. Ali el-Medînî Bağdâd'da bulunduğu zaman, suâl edilen mes'eleleri kolayca hallederdi."

Muhammed bin İsmail el-Buhârî'ye yakınlarından birisi "Arzu ettiğin bir şey var mı?" diye sordu. O da "Ali el-Medînî daha hayattadır. Irak'a gidip, onun meclisinde bulunmak istiyorum" demiştir.

İmâm-ı Buhârî hazretleri bir defasında da "Ali bin Medînî'nin yanına gittim ve onu görünce, hiçbir şey olduğumu, anladım" buyurdular.

Ebû Ubeyd Kâsım bin Selâm: "İlim, dört zâta ulaştı. Ebû Bekir bin Ebî Şeybe ilmi en iyi anlatanı, Ahmed bin Hanbel, onların en fakîhi, Ali bin el-Medînî, onların en âlimi, Yahyâ bin Maîn, ilmi en çok yazandır."

Ali el-Medînî, Ahmed bin Hanbel'den ayrılırken, bana bir nasîhatte bulun demişti. Ahmed bin Hanbel hazretleri de "Takvâ üzere ol, Ahıret, sanki karşında imiş gibi ol ve oraya olan hazırlığını ihmâl etme" buyurdular. Ali bin el-Medînî dedi ki: "Seyyidim (Efendim) Ahmed bin Hanbel bana "Hadîs-i şerîfleri kitaptan okuyarak söyle" buyurdu.

Eserleri: 1- el-Esâmî ve’l-Kûna (isimler ve künyeler), 2- et-Tabakât, 3- Kabâil-ul-Arap, 4-et-Târîh, 5- İhtilâf-ul-hadîs, 6-Mezâhib-ül-muhaddisîn, 7- İlel-ül-hadîs ve ma’rifet-ur-rical

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A’lâm cild-4, sh. 303

2) Tehzîb-üt-tehzîb cild-7, sh. 349

3) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 428

4) Târih-i Bağdâd, cild-11, sh. 458

5) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-2, sh. 145